

بررسی نقش قاعده لاجرح در ایجاد راه‌های محرمیت فرزندخوانده و پدرخوانده و مادرخوانده

فاطمه مولایی

دانشجوی کارشناسی ارشد الهیات گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی

چکیده

فرزندخواندگی عبارت است از اعطای سرپرستی کودکان بدون سرپرست شناخته شده تحت سرپرستی سازمان بهزیستی به خانواده‌های متقاضی که واجدالشرايط قانون جاری حمایت از کودکان بی‌سرپرست باشند. فرزندخوانده به کسی گویند که دیگری (غیر از پدر و مادر واقعی) او را به فرزند پذیرفته باشد. (هاشمی شاهرودی، ۱۳۸۲، ۵، ۶۷۰) فرزندخواندگی یا «تبئی» عملی است حقوقی که نتیجه آن حصول رابطه فرزند صوری بین دو کس است. (جعفری‌لنگرودی، ۱۳۷۸، ۴، ۲۷۸۲) در نظام حقوقی اسلام، نسب منحصرأ از طریق ولادت مشروع ایجاد می‌شود، بنابراین فرزندخواندگی باعث ایجاد نسب قراردادی از قبیل ارث و حرمت نکاح بین آن‌ها نمی‌شود. برخی از علما در نظری متفاوت، با تطبیق قاعده لاجرح بر این مورد فرزندخوانده را محرم می‌دانند، در صورتی که اکثر فقهای حاضر، فرزندخوانده را محرم ندانسته و صرفاً راه‌های خاصی را برای ایجاد محرمیت بین فرزندپذیر و فرزندخوانده ارائه می‌دهند. مسئله این است که در صورت مسدود شدن تمام راه‌های ارائه‌شده از جانب فقها برای محرمیت فرزندخوانده، پس از رسیدن به سن بلوغ، تماس پدرخوانده با دخترخوانده و یا مادرخوانده با پسرخوانده از لحاظ شرعی و اخلاقی چگونه باید باشد؟ اگرچه ضرورت بررسی همه ابعاد مقوله فرزندخواندگی امری انکارناپذیر محسوب می‌شود، اما مقوله محرمیت در فرزندخواندگی به‌عنوان یکی از کلیدی‌ترین بخش‌ها در مقوله فرزندخواندگی در بین فقها و نخبگان جامعه اسلامی مطرح است.

واژه‌های کلیدی: فرزندخواندگی، فرزندخوانده، محرمیت، قاعده لاجرح

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۷، شماره ۱، بهار ۱۴۰۰، صفحات ۲۴۳-۲۴۶